

„Edinost“
 zaseda enkrat na dan, razen nedelj in
 praznikov, ob 4. uri zvečer
 Naročnina znaša:
 za celo leto 24 kron
 za pol leta 12 „
 za četrt leta 6 „
 za en mesec 3 kroni
 — arožino je plačevati naprej. Na ne-
 — — — — — brez priložne naročnine ne opravi
 ne obra.
 P. tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
 — — — — — številke po 6 stotink (3 nrc.);
 — — — — — izven Trsta pa po 8 stotink (4 nrc.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi
 Se računajo po vrstah v petito. Za več-
 kratno naročilo s primernim popustom
 Poslana, osmrtnice in javne zahvale do-
 mači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
 Neprankovani dopisi se ne sprejemajo
 Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
 jemajo upravniki. Naročnino in oglase
 je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
 ulici Carintia št. 12. Upravištvu, in
 sprejemanje inšertov v ulici Molin
 piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Ali je še kdo med nami, ki ne vidi?!

I.

Karl Marx je bil rojen leta 1818 tam
 gori v nemškem Trieru, umrl je pa leta 1883
 v Londonu. Karl Marx je bil duševni vodja
 modernega socializma. Moč je bil brez dvoma
 velik mislec in se je z velikim umom svojim
 poglobljil v gospodarska in socialna vpra-
 šanja. Ali bil je zagrižen teoretik in doktri-
 nar, s čemer je tudi povedano, da se njegovi
 nauki niso mogli vzdržati, ker so presegali
 meje možnosti, kakor jih črta narava družbe
 človeške.

Leta 1848 je n. pr. iz Kolonja ven po-
 zival ljudstvo, naj se upre plačevanju dav-
 kov, pozneje je bil v Londonu duša »zveze
 komunizma«.

Leta 1864 je bila ustanovljena »Med-
 narodna delavska asociacija«
 z glavnim sedežem v Londonu, kateri je
 ravno Marx spisal inavguralno adreso in pra-
 vila — program!

Ta program je pozival delavske sloje,
 naj porušijo aristokracijo in buržoazijo ter
 naj oni vzamejo v roko javne stvari. De-
 lavei naj se emancipirajo! Ta emancipacija
 pa ne sme biti lokalna, niti narodna, ampak —
 mednarodna naloga. Ta naloga
 naj obseza vse dežele in rešijo naj jo po določe-
 nem načrtu in po skupnem delovanju — de-
 lavei vseh dežel. Ta program se je nadalje
 izrekel proti kapitalističnemu načinu produci-
 ranja, ki gospodarski podjarmlja delavca, ga
 tišči v hlapčevstvo, ga pušča duševno po-
 ginjati in ga drži v politični zavisnosti.

L. 1868 so imeli kongres v Bazelu (v Švici),
 ki je izjavil, da ima človeška družba pravico
 odpraviti privatno posest zemljišča in talin
 spremeniti isto v
 skupno posest!

Nočemo dokazovati tu, da je tak pro-
 gram utopističen, neizvedljiv. Ali Marx se je
 fanatično držal teh svojih nauk. On je bil
 ravno — doktrinir. Saj govori dovolj glasno
 to dejstvo, da se je omenjena »mednarodna
 delavska asociacija« kmalo razbila in da je
 med velikim delom socialistov samih bolj in
 bolj pojavljalo ogorčenje proti Marxu in nje-
 govemu prvemu učencu, Engelsu. Kritiki
 Marxovih nauk so postajali vedno gostejši
 in glasnejši, v najnovšem času pa jim gredo
 posebno do živega.

Za danes hočemo imeti le dejstvo pred
 očmi, da je Marx spočel idejo velike orga-

nizacije delavcev vseh dežel in brez razlike
 narodnosti, torej idejo mednarodnosti,
 internacionalizma! A potem dejstvo, da
 so dogodki v socialističnem taboru samem,
 kmalo po smrti Marxovi, že v 70. letih, za-
 čeli dokazovati, da je tudi ta ideja
 utopistična, neizvedljiva.

Temu v dokaz se moremo zlasti danes
 sklicevati na notorično, vsem vidno, neutaj-
 ljivo resnico, da se socialistične stranke
 vseh narodov zopet nacionalizirajo! Socialisti
 v Nemčiji n. pr. so že davno mo-
 dificirali svoj prejšnji program v zmislu, da
 ne negirajo več tako trdovratno pojma do-
 movine in da ne tajé več tako doktrinarno
 potrebe nje obrambe.

In kaj vidimo na Francozskem? Vidimo,
 kako je socialistom čisto prav, da njihov
 sodrug Millerand sedi v buržoazijskem mi-
 nisterstvu Waldeck-Rousseau in ga nič ne
 ženira navzočnost zastopnika militarizma:
 generala in vojnega ministra. Vodje sociali-
 stičnega tabora na Francozskem so pač uvideli,
 da z doktrinarnostvom se ne prihaja nikamor
 in ne doseže ničesar in da treba iskati kom-
 promisov s tistimi razmerami, ki obstoje in
 ostanejo, ker se ne dajo odpraviti, in sicer
 zato ne, ker izvirajo iz sestave, iz narave
 človeške družbe, iz ljudij samih, kakor-
 šni so!

Ali oglejmo si nekoliko po naši ožji do-
 movini, po Avstriji! Tudi tu je glavno
 vodstvo na Dunaju slednjič sprevidelo, da
 ob ideji internacionalizma in absolutnega,
 trmastega negiranja nacionalnega momenta
 organizacija gre niz-dolu in je zato isto
 predelala po narodnih skupinah in je s tem
 slovesno pripoznala, da tudi ona se čuti
 primorano poštovati nacionalni moment. Vo-
 ditelje italijanskih socialistov v Tirolu vidimo
 v prvih vrstah, rama ob rami z narodnimi
 voditelji, v borbi za tako rešenje trentinskega
 vprašanja, ki bo ugodno Italijanom. Češke
 socialiste vidimo nastopati na shodih skupno
 z voditelji nacionalnih strank za kulturne
 potrebe naroda. Drž. posl. Daszynski, ki je
 brzkone najbistrejša glava v taboru socialne
 demokracije v Avstro-Ogerski, se je v svojih
 govorih o raznih prilikah že potezal za ide-
 jale naroda poljskega, posebno sklicujé se na
 sijajno prošlost tega naroda. In nedavno temu,
 ob veleaktuelnem vprašanju, ki razburja vse
 civilizirane narode Evrope: radi postopanja
 pruske vlade s Poljaki v Poznanju, je Da-
 szynski v avstrijskem parlamentu plamenitimi
 besedami obsojal postopanje pruske vlade

toliko v ime človečanske ideje, kolikor
 tudi v ime »svojega naroda«.

Ako primerjamo nauke Marxove n. pr.
 z nastopanjem jednega Daszynskega, ki je,
 ponavljamo to, morda najbistrejša glava v
 taboru socialne demokracije v Avstro-Oger-
 ski, potem vidimo, kako se je le ta pod
 težo razmer odmaknila od nauk Marxovih.

Trideset let je že od tega, kar se je
 začela rušiti zgradba teh nauk, zgradba
 utopij. Povsodi so socialistične stranke jele
 delati koncesije okolnostim, razmeram in
 čustvovanju narodov — in to ne na
 svojo škodo, kakor nam priča mogočno na-
 raščanje socialne demokracije v Nemčiji —
 povsodi, izvzemši smešnomalo oazijco, ki jo
 tvorijo — slovenski socialisti v
 Trstu!!

Mi Slovenci smo pač fenomenalni v
 marsičem, samo ne v — dobrem. Zato smo
 tudi fenomen se svojo »socialno demokracijo«
 v Trstu!!

TRST, dne 19. dec. 1901.

»Božično darilo«. Ozirom na en-
 trefilet, priobčen v našem listu pod
 tem naslovom, nam piše duhovnik iz
 Istre:

Odposlanstvo: Pesante, Cleva, But-
 tignoni, Benussi je bilo že od oktobra
 v dogovorih in pogovarjanjih z Rimom
 o zasedenju tržaške škofske stolice. V
 začetku se je menda resno mislilo
 na prošta Petronija; ali ko je mož
 menda uvidel sam, da je nesposoben za
 tako vzvišeno mesto, obrnili so svoje
 oči na Flappa. S tem diplomatičnim
 korakom so pridobili za-se namestnika
 Goëssa. Gori omenjeno odposlanstvo je
 imelo odpotovati že v novembru osebno
 v Rim ter delati v tem zmislu s po-
 močjo rimskih prijateljev. Stvar pa se
 je v Rimu nekako vlekla. Tako je pri-
 šlo, da je odposlanstvo sklenilo defini-
 tivno, da dne 10. t. m. odpotuje v
 Rim. Sedaj je bil na čelu vsej akciji
 kanonik poreške stolne cerkve, Pe-
 sante. Ta pa je dne 9. t. m. tele-
 grafično javil v Trst, da ne treba od-
 potovati!

Iz tega se da sklepati, da so sov-
 ražniki naši vspeli v Rimu, kakor

tudi na Dunaju in da naši branite-
 lji pri sv. Stolicy: ali niso nič delali,
 ali, ako so delali, pa nič dosegli!

Ako se imenovanje Flappa v krat-
 kem objavi, naj se zbere vsa slovanska
 duhovščina na sestanek, da temeljito »a
 priori« določi svoje stališče. Principiis
 obsta!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 19. decembra 1901.

**Kdo bo deželni glavar v Istri in
kdo njega namestnik?!** Italijanski listi
 se mnogo bavijo z vprašanjem, kdo bo ime-
 novan deželnim glavarjem za Istro in kdo
 njega namestnikom. Gledé deželnega glavarja
 je — po našem prepričanju — čisto odveč
 razbijati si glavo. Predestiniran za to mesto
 je sicer sladki župan puljski, dr. Rizzi. To
 je tisti čudotvorec, ki umeje naravnost virtu-
 vuzno balansirati na ostrini noža — med
 iredentističkim programom lastne stranke in
 dolžno obzirnostjo do onih činiteljev, katerim
 se ima njegov Pulj zahvaliti na svojem raz-
 voju iz močvirnatega, od prehajalne mrzlice
 okuženega gnezda do relativno zdravega in
 modernega mesta.

Ali čas Rizzijev še ni prišel. Za to pot
 odlični činitelji gotovo mislijo še na dose-
 danjega dež. glavarja Campitellija.

Ali tu prihaja drugo vprašanje vmes,
 ako smemo verjeti laškim listom, vprašanje
 namreč: da-li Campitelli vsprejme to imeno-
 vanje? Italijanski listi javljajo namreč, da
 Campitelli vsprejme le pod tem pogojem, če
 bo tudi njegov namestnik Italijan. Italijani
 se pripravljajo torej, da spravijo vlado v
 največjo zadrego. Kakor je sicer njena lju-
 bezen do Italijanov velika in neusahljiva,
 vendar ne moremo prav verjeti, da bi si
 upala tako daleč, da bi vrhu tega: da je v
 zastopu dežele z $\frac{2}{3}$ slovansko večino velika
 večina italijanska, da je deželni glavar Itali-
 jan, da so zastopniki večine prebivalstva v
 zbornici proglašeni brezpravnimi, da je jezik
 te večine izbačen iz zbornice, da je načelo
 enakopravnosti pogaženo v blato, in to
 ne brez skrivde vladine — da bi
 vrhu vsega tega vlada porušila še ta prak-
 tično sicer malopomembni, ali vendar vidni
 znak ekzistence slovanske v Istri, da bi se
 izognila dosedanjemu običaju in da bi tudi
 namestnika dež. glavarju imenovala iz itali-
 janskih vrst. Če se pa to naše domnevanje po-

PODLISTEK

33

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevel Bukovič. —

Starček je sproved Lavro po senčni ste-
 zici navkreber in jo je privel kmalu do pred
 male hišice, katere vnanost je bila priprosta in
 skromna, a vendar prikupljiva in je že kazala,
 da je tu dom prave domačnosti. Ko sta ho-
 dila navkreber, je Lavra slonela ob starčkovih
 roki, kajti utrjena je bila tako, da ni mogla
 več hoditi ob lasnih močeh.

Ko sta dospela pred hišo, jima je prišla
 nasproti mlada deklica, ki je kar debelo gle-
 dala, ko je zavrta neznanu žensko, oprto ob
 roko starčeve. Zvedavo je pogledavala starega,
 kaj neki to pomenja?!

No, stari je imel v hipu druge skrbi,
 nego da bi imel časa v to, da bi ustrezal
 radovednosti dekličini, in velel jej je:

— Marija, sprovedi to gospico v sobo,
 in poskrbi za vse, česar jej moremo nuditi v
 odpočitek in okrepilo.

Deklica je bila menda navajena ubogati
 molčé, kajti ne da bi si bila dovolila ni be-

sedeo nadaljnega vprašanja, je sprovedla
 opotekajočo se in prepadlo Lavro v mirno sobo,
 seveda priprosto opremljeno, vendar pa pre-
 skrbljeno tako, da je Lavra hvalila milost
 božjo, da je v svojem žalostnem položaju vsaj
 za hip našla tako zavetišče.

Domača deklica jej je donesla nekoliko
 okrepčila, katero je Lavra vsprejela izrazom
 najgloblje hvaležnosti. Kajti še le sedaj, ko
 je nastopala reakcija po duševnem razburje-
 nju zadnjih preživelih ur, je začela občutiti,
 da je tudi ona človek z vsemi telesnimi po-
 trebami, da je torej — lačna! A čim je za-
 dostila tej telesni potrebi, jela se je —
 naravno — oglašati druga: potreba počitka.

Legla je na postelj in počivala tako
 mirno, kakor že dolgo ne. A v snu se jej je
 ponovil oni trenutek, ko se je tam zunaj na
 planem, sama, zapuščena od vsega sveta,
 vzbudila, ne iz sladkega spanja, ampak bolj
 iz nekake nezvesti, omame, in je hkratu za-
 zrla tam na strani rešitelja, starčka milega
 obraza. In sklenila je roki v molitev do
 Vsevišnjega, da bi starčka tisočero povrnil
 storjeno jej delo človeškega usmiljenja...

Sama ni vedela, kako dolgo je spala.

Dvignivši se je stopila k oknu sobice. Tu
 se jej je odprl pogled na čedno urejen
 vrtiček.

Hkratu se jej je storilo neizrečeno milo,
 kajti vsa ta okolica: snažna hišica na samoti,
 ta srčna dobrotnost teh ljudij, vsa ta pripro-
 sta a ravno zato osrečujoča domačnost, ta lepo
 urejeni vrtiček — vse to jo je spominjalo na
 nje lastni dom, na dobrega očeta, na nekda-
 nje dneve tihe sreče. A iz tega blaženo-ža-
 lostnega razmišljanja jej je ustajalo usodno
 vprašanje, ki jo je potresalo do mozga: bo-li
 še kedaj videla zopet svoj dom, svojega dra-
 gega očeta, bo-li še kedaj uživala zopet
 nekdanjo srečo?! A poleg vse te neizmerne
 ljubezni do rodnega očeta je bilo vedno pro-
 stora tudi za misel: kje je Edvard, je li je
 sploh še živ, ga-li bo še videla kedaj?!

Sela je k mizici, oprla čelo ob desno
 roko, dolga trepalnica se jej je povesila preko
 mokrega očesa in topla solza jej je porosila
 po licu.

Ko je bila tako utopljena v svoje skrbi
 in spomine, so se vrata na lahno odprla in
 v sobo je stopila Marija, kakor je starček
 nazval svojo služkinjo. Vprašala je Lavro,

da-li želi česa? Na odgovor Lavrin, da za
 trenutek nima nikake želje, je začela Marija
 — kakor da jo sili v to srčna potreba —
 pripovedovati, kaka blaga duša je nje stari
 gospodar, kako zatega, plemenitega sreča
 je....

Lavra je bila torej utrjena v prepriča-
 nju, da se nahaja pri dobrih ljudeh in da jo
 je dobri Bog za hip spravil v varno zavetje.
 Potem si je dovolila vprašanje po imenu
 svojega dobrotnika, na kar je deklica poja-
 nila, da nje gospodarju je ime Beaufleur, da
 živi zadovoljno v tej samoti in le od imetja
 svojega.

Čut hvaležnosti se je tako intenzivno
 pojavljal v srcu Lavrinem, da je čutila nujno
 potrebo, da bi kar najizgovorneje dala od-
 duška temu čustvu svojemu. Zato je vpra-
 šala:

— Kedaj bom mogla govoriti z blagim
 možem in dobrotnikom svojim?

— Kadar vam drago, lahko nemudoma,
 saj se ravno sedaj nahaja tu doli na vrtu!
 — je bil odgovor deklice.

(Pride še.)

kaže neopravičenim, in če pisarji laških listov ni le ta namen, da bi oplašili vlado, da jim bo na uslugo tudi glede te zahteve skrajne objestnosti, potem seveda utegne nastati zanimivo vprašanje: kdo bo deželni glavar v Istri? — Kakor rečeno: mi sodimo, da si vlada vendar ne bo upala priti s takim afantom proti Slovanom, ali prisegli bi vendar ne, ker skušajo nas uče, da v tej deželi nemožnosti je — vse možno!

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.) Trgovinski minister baron Call je odgovarjal na tozadevno interpelacijo posl. Vit. Vukovića ter zatrdil, da je Lloydova družba sicer namerovala opustiti jedno paroplovni linij Trst-Metković ali da je to misel opustila. Odgovarja na interpelacijo posl. Wilhelm in tovarišev glede pomanjkanja nemščine zmožnih uradnikov na agencijah avstr. Lloyd, rekel je minister, da je na vseh agencijah dovolj nemščine zmožnih uradnikov in da bo uprava skrbela, da se bodo odslej za obveščanje se strankami na konzulatih rabili le taki uradniki, ki so tudi nemščine zmožni.

Mej došlimi spisi bil je tudi predlog posl. Choe, Rataj in tovarišev za ustanovitev češke javne ljudske šole na Dunaju.

Zbornica je na to vsprejela zakonski načrt glede pravice advokatskih kandidatov, da smejo nastopati kakor branitelji obtoženecv radi prestopka, ter zakonski načrt glede dijurnistov. — Finančni minister pl. Böhm-Bawerk je izjavil, da vlada odklanja zakon glede dijurnistov, ker meni, da je treba urediti razmere dijurnistov potom naredb in vlada hoče iste na ta način tudi urediti, kakor hitro bo zbornica glasovala za kredit 5 in pol milijonov kron, ki je potreben za regulacijo plač dijurnistom.

Zbornica je potem po daljši razpravi vsprejela zakonski načrt glede avskultantov. Finančni minister je tudi o tem načrtu izjavil, da ga v imenu vlade ne more priporočiti.

Zbornica je na to rešila imuniteto zadevo posl. Pernerstorferja, vsprejela spremembo zakona glede od trtne uši napadenih vinogradov ter se pridružila sklepu gospodarske zbornice glede štetja poljedelskih obratov, na kar se je seja zaključila.

Parlamentarne stvari. Železniški pododsek je vsprejel resolucijo, v kateri pozivlja vlado, naj si čim prej izposluje od poslanske zbornice pooblaščenje za odkup zasebnih železnic ter za rešitev drugih železniških stvari.

Pododsek obrtnega odseka se je bavil v svoji včerajšnji seji z načrtom zakona o krošnjarstvu.

Trozveza in Italija. Dunajska »Neue Freie Presse« prinaša zanimiv članek pod naslovom »Italien und der Dreibund«. Ta članek nas zanima seveda v prvi vrsti radi predmeta, o katerem razpravlja, ali zanima nas tudi in še posebej, radi dejstva, da ga prinaša ravno »Neue Freie Presse«. Kakor znano je naša ta list vsikdar bil najgorečnejši zaščitnik trozveze. Če se torej tudi ta list čuti še primorane govoriti o izstopu Italije iz trozveze kakor o dogodku, ki je stopil v meje možnosti, potem moramo že misliti, da je vendarle res, kar trde mnogi, da namreč trozveza le še formalno obstoji, v resnici in v praktični politiki pa da je nehala biti tisti mogočni faktor, kakor je bila poprej. Nehala pa je zato, ker se jej je odmaknila raison d'être, pravo do obstanka, ker pogoj in predpostavke, radi katerih je nastala, ne obstoje več.

»Neue Freie Presse« izvaja: »V dunajskih diplomatskih krogih se jako živahno razpravlja o hipnem pojavu tripolitanskega vprašanja, ko se Italiji takorekoč skoraj pounja dežela Tripolis na severni obali Afrike, ob sredozemskem morju. Govori se, da se na ta način hoče Italiji pokazati, kakše koristi jo pričakujejo v zvezi z Francijo in Rusijo, medtem ko je v dosedanjih trozvezih doživljala le razočaranja. Zveza s Francijo priporočajo že mnogo časa laški listi in tudi v francoskem časopisu se za isto vedno bolj zavzemajo v novejšem času tudi taki listi, ki stojijo prav blizu francoske vladi. Ta razpravljanja niso brez vsake podlage, ker je znano, da v kratkem poteče rok trozveze in Francija želi, da bi se ista ne obnovila več. V Italiji se javno mnenje vedno bolj ogreva za Francijo in znano je, da je celo sedanjí italijanski minister za vnauje stvari, Prinetti, velik prijatelj Francije in da je svoječasno, ko še ni bil minister, ostro na-

padal trozvezo. Francija hoče izrabiti to razpoloženje v Italiji in v ta namen ponuja francosko časopisje Italiji Tripolis ter opozarja isto na finančne ugodnosti, katere bi se jej prikazale od francoskega denarnega trga. Francija hoče na ta način preprečiti, da ne bi Italija nasproti Nemčiji vsprejela kakih obvez, sovražnih Franciji. Za Nemčijo pa ne bi imela zveza z Italijo nikakega pomena, ako se ista ne obveže, da bo v slučaju francosko-nemške vojne stala na strani Nemčije.

»Neue Freie Presse« dodaja še, da ob sedanjih okoliščinah ni nemožna zveza Italije s Francijo, a da se Italija vsejedno dobro premisli predno stori tak korak! Ker da bi, ako pride v Francijo do klarikalne vlade, utegnilo postati rimsko vprašanje resno.

Nam se pa dozdeva, da bi bila v tem slučaju Italija ravno najboljše zavarovana, ako bi bila v zvezi z Francijo, ker Francija — in bodisi tudi pod klerikalno vlado — bi vendar ne mogla, dokler je v zvezi z Italijo, delovati proti integriteti iste Italije. S čemer plaši dunajski list, to nasprotuje torej direktno zdravi logiki. Če »N. Fr. Pr.« ne ve sicer družih razlogov za vztrajanje Italije v trozvezi: potem je pa že res, kar smo rekli uvodoma, da trozvezi je izpodmaknjena podstava, ker so odpadli vzroki, radi katerih je bila zasnovana.

Seveda bi se morali tu obrniti na adreso avstrijskih diplomatov z vprašanjem: da-li je to državniško, da-li je modro, da-li je previdno — in ali ni marveč nedopustno, neopravičljivo in najstrožje obsodbe vredno, ako se država eksponira, ako sili državljan v velikanske žrtve in ako se s trdo roko dotika tradicionalnih čustev milijonov svojih najljubših podanikov in vse to radi političke konstelacije, ki je po evoluciji, ki se je zadnje čase razvila v razmerju med državami, zgrešila svoj namen in s tem pravo do obstanka?! Tako bi mogli vpraševati, ali ne vprašujemo, predobro vede, da avstro-ogrsko politiko vodijo že dolgo in tudi sedaj v — Berlinu!

Tržaške vesti.

Imenovanja. Poštarni oficejali so imenovani poštni asistenti: Pavel Pogatschnigg, Artur Ghez, Robert Ogris, Viktor Zischka, Karol Tišina v Trstu, Mihael Palčić, Josip Kristof, Alfonz Ravnikar v Ljubljani, Ivan Mermolja, Virgil Lussin v Gorici, Otmar Klamt v Pulju in Ivan Sirnik v Rudolfovem.

Takov je vladni zistem v Primorju! Na nobeno stran se vladni zistem ne kaže tako izrazito, kakor v imenovanju javnih funkcionarjev, organov, ki naj v imenu državne uprave vodijo javne posle: bodi šolske, bodi pravosodne, bodi narodno-gospodarske, bodi finančne! O tem imenovanju, oziroma nameščenju se človeku odklonljivo vrva misel, kakor da zistem noče, da bi javna uprava v deželi dosegala svoj resnični namen — utrjati in povzdigati, kar je v zvezi z živlenskimi koristmi ljudstva, bodi etičnimi, bodi materialnimi.

Drž. uradništvo je institucija, katere prebivalstvo ne bi moglo pogrešati. Organi, ki vodijo javno upravo, so v položnju, da morejo neizmerno koristiti ljudstvu ne le s tem, da je navajajo na dobro, ampak tudi — in morda še bolj — da je odvajajo od zla. V to pa treba intimnega razmerja med ljudstvom in organi javne uprave. Ta intimnost se ima kazati v zaupanju ljudstva do javne uprave, v trdni veri, da organi hočejo ljudstvu dobro. Da pa more navstajati, se ohranjati in utrjati taka vera, mora biti ustrezno kardinalnemu pogoju: mora biti dano primerno posredovalno sredstvo. A to sredstvo more biti le jezik, živa govornica. Ker pa že zdravi razum in logika stvari same pravita, da je uradnik radi ljudstva tu, in ne narobe, more biti takov posredovalni jezik med javnim organom in ljudstvom jedino-le tisti jezik, katerega govorijo — ljudstvo! To je tako jasno, tako jeduostavno, tako samo ob sebi umevno, da pač ne treba zgubljati besedi o tem. Prvi pogoj javnemu uradniku, ako hoče biti dober uradnik, ki bo na višini svoje naloge, ki bo res to, kar bi moral biti sleherni javni organ: dobronik ljudstvu — je torej ta, da mož ima popolnoma v svoji oblasti jezik, katerega govore oni, med katerimi mu je službovati in katerih interesi so poverjeni njegovemu varstvu.

Poznanje jezika naroda od strani organov je torej kardinalni pogoj dobre uprave —

uprave, ki dosega svoj jedini in resnični namen. To je kardinalni pogoj, ali ne — jedini. S poznanjem jezika še ni izpolnjeno vse. Javni organ mora ljubiti ljudstvo, med katerim živi, mora imeti zmisla za potrebe istega, srce za istega bedo in trpljenje! A kdo more imeti več zmisla za potrebe ljudstva in srca za nadloge istega, nego oni, ki je vzrastel iz tega ljudstva?! Izjeme so možne in jih nočemo negirati, ali pravilo ostaja in je neoporečno: uradnik, katerega veže z ljudstvom rojstvo, torej srčno čustvovanje, zavest skupnosti — takov uradnik ima v sebi vse tisto, česar treba, da se ves posveča svoji lepi nalogi!

A ravno proti temu greši zistem na Primorskem — sistematično, proračunjeno, prav kakor da hoče, da — kakor smo rekli že gori — javna uprava ne bi dosegala svojega namena. Tu pri nas se dan na dan, z neverjetno doslednostjo, ki meji skoro ob cinizmu, prezira resnica, da je uprava tu radi ljudstva in ne narobe. Ko tako-le razmišljamo o tem nesrečnem zistemu se, nam dozdeva, da isti smatra prebivalstvo le kakor nekaj objekta za razne eksperimente, s katerimi hoče briljirati pred onim, ki so — mogočnejši.

Kako se pri nas ob imenovanju organov javne uprave sistematično greši proti najelementarnemu pogojem dobre uprave, uprave, ki naj bi bila potrebna ljudstva na razpolago — za to hočemo tu navesti eklatanten izgovor.

V Podgradu v Istri je sedež sodnega okraja. Prebivalstvo tega sodnega okraja je izključno slovensko-hrvatsko. Tako izključno, da bi morala biti a priori izključena že misel sama, da je tu možen uradnik, ki ni naše narodnosti! In vendar vam hočemo dokazati, kako temeljito zgrešena je taka misel. Prosimo, poslušajte le! Uverjeni smo, da se boste prijemali za glavo, pa le tako dolgo, dokler se ne spomnite, da živimo v Primorju z njega nezmisljenim zistemom. Čujte torej! V Podgradu, na središču sodnega okraja z izključno slovensko-hrvatskim prebivalstvom, so:

- C. k. sodnik — Italijan,
- e. k. adjunkt — Italijan,
- e. k. davkar — Italijan,
- e. k. davčni praktikant — Italijan,
- e. k. zemljemerec — Italijan,
- e. k. poštar — Italijan,
- e. k. ekspedientica — Italijanka!

Ali vam je že dovolj, dragi čitatelji?! Pa da se umejemo! Mi se nočemo tu — ker niti ne poznamo dotičnih oseb — nimalo dotikati osebne integritete teh funkcionarjev, niti se nočemo dotikati njihovega strokovnega usposobljenja! Ali jezikovno usposobljenje njihovo absolutno ne more biti zadostno. In vrhu vsega so tudi oni — ljudje! Kakor nikdo e more skočiti iz lastne kože, tako se tudi oni ne morejo iznebiti zavesti, da so druge narodnosti sinovi! Srce njihovo ni med tem narodom...! Mi tudi ne tožimo njih, mi tožimo in obsojamo le zistem, ki jih je poslal tjakaj — kardinalnim pogojem dobre javne uprave v zasmeh!

O ta južna železnica! Na progi iz Postojne v Trst se je pripetil te dni ta-le slučaj:

Neka žena je imela svobodno vožnjo v Trst in nazaj, toda le s poštanim vlakom. Ker pa je sela v brzovlak, je prišel sprevoznik in je zahteval 1 K in 65 st. odplačila, oziroma kazni. Ta sprevoznik je pa bil zelo aroganten. Žena ni znala nemški, sprevoznik pa ne besedi slovenski, zato je trikrat prav robato zaupil nad njo, naj plača zahtevano svoto. Ker žena ni imela dovolj denarja, je zanj plačal neki gospod iz Trsta, z opazko, da stori potrebne korake na železničnem vodstvu v Trstu, da dotičnega — preuljudnega nemškega sprevoznika malce pozove na red.

Naše menenje je, naj bi take sprevoznike, ki ne poznajo jezika naših dežel, puščali kje tam na Nemškem, osobito ker vem, da imamo dovolj takih, ki znajo slovenski!!

Z Notranjskega pa smo prejeli nastopni dopis o ravnopravnosti na južni železnici:

Gotovo ni železnice na Avstro-Ogorskem, katere uprava bi se tako malo ozirala na narodnost potnikov, kakor ravno južna železnica. Na glavni progi Dunaj-Trst je seveda vse v blaženi nemščini, o drugem jeziku ni niti govora. Južna železnica pa teče od Lipnice na Štajerskem pa doli do Trsta po izključno slovenskih tleh, zastoj se pa oziraš po slo-

venskih napisih! O teh ni duha ne sluha nikjer! Čemu tudi, saj za neumnega Slovence je vse dobro! Tako si menda mislijo gospoda na direkciji — gane se pa ne tako nihče! — V vagonih se šopiri povsodi, in celo včasih na prvem mestu, odurna madjarščina. Morda radi tega, ker nekaj mogočnih in vplivnih delničarjev biva na Ogorskem. Tiskovine so na vseh progah izključno nemške. Pa kako ne — saj še ljubljanski trgovci (v središču Slovenije) ne mislijo na to, da bi se potegnili za to, da bi se tiskovine udobivale dvojezične. To so naši bratje Čehi vse drugačni. Čeh ne bi vsprejel samone-mške tiskovine — za noben denar! In ako so v Trstu, odnosno v Gorici tiskovine nemško laške, na Reki madjarsko-italijanske, zakaj naj bi ravno Slovenci ne mogli udobiti dvojezičnih tiskovin! Tega res ne umejem. Seveda, dokler bomo tako popustljivi in malomarni, se pač ne smemo čuditi, da nikjer ničesar ne dosežemo. Ako bi vsaki slovenski trgovec zavržal nemške tiskovine, bi vodstvo južne železnice gotovo kaj kmalu ustreglo opravičenim zahtevam našim! Kolikor mi je znano, stojijo dvojezični napisi na postajah od Hrastnika do Divače, pa ne na vseh! Torej le tistih par štacij šteje južna železnica za slovenske. Ako ni to škandal, pa res ne vem, kaj naj porečem. Pravičeno bi pač bilo, da bi južna železnica na postajah od Lipnice na Štajerskem pa do Trsta zraven nemških prekrbela tudi slovenske napise, tiskovine in štampilje. Ako bi mi ne držali rok križem, bi se tudi to dalo doseči. Ali pomagati bi moral vsaki po svoji moči. Občinski odbori, na primer, naj energično zahtevajo od vodstva južne železnice dvojezičnih napisov oziroma tiskovin, in poleg njih naj v prvi vrsti trgovci store svojo dolžnost.

Vrhu tega pa ne smemo pozabiti, da imamo na južni železnici tudi dokaj vrlih narodnjakov, kateri kakor načelniki postaj lahko mnogo pripomorejo do ravnopravnosti našega jezika.

Na večih postajah po vsem Slovenskem ni sledi o slovenščini. Maribor, Pragersko, Ptuj, Ljutomer, Celje, Zidanmost, sv. Peter itd. imajo izključno samo-nemške napise. Naravnost poniževalno pa je, da imati tudi narodna Nabrežina in Sežana sicer laške in nemške... a slovenski napisi, kje so?!

Na Štajerskem, Koroškem in deloma na Kranjskem nadvladuje na železnicah nemščina, na Primorskem pa italijanščina — slovenščina je pastorka povsodi. Skrajni čas je, da se z vso močjo postavimo po robu škandaloznem postopanju južne železnice in da vse sile napnemo v to, da na južni železnici dosežemo svojemu jeziku enakopravnost. A. L.

Neprilike na državni železnici. Pišejo nam: Ko sem se dne 13. t. m. vozil po državni železnici iz Ljubljane proti Grosuplju, sem doživel sledeči slučaj: Kmečka žena Marijeta Bižal iz Podgrada se je dne 10. t. m. popoldne pripeljala v Ljubljano po opravi in si je vzela vozní list iz Kočevja v Ljubljano in nazaj. Vozni list je veljal za tri dni, torej do 12. t. m. Ker je pa žena računal, da računa je od poludne dne 10. t. m., bo tri dni še le ob 12. uri dne 13. — je lepo sela v vlak z gotovostjo, da ima plačano vožnjo nazaj v Kočevje! Mejpotoma je prišel sprevoznik, ki je rekel, da je vozní listek že neveljaven. Zahteval je torej od žene, naj plača 2 K in 4 st., to je, popolno voznino, a brez kazni. Žena pa je imela pri sebi le 1 K 20 st., zato je sprevoznik zahteval, naj ista v Grosuplju izstopi! Sprevoznik je imel popolnoma prav, ali kaj naj stori žena v mrazu in snegu, ko je imela še 14, recí celih štirinajst ur hoda do doma?! Na srečo je bil v vozu neki usmiljeni človek, ki je doplačal za revno ženo, tako, da se je mogla voziti dalje do Kočevja, od koder je morala hoditi še šest ur.

Ob tej priliki bi vprašal slavno vodstvo državnih železnic, zakaj izdaja na Kranjskem samo-nemške vozne listke?! Misli-li isto vodstvo, da je to častno za državo, ali pa da je celo koristno za deželo, ki sestoji iz 95% Slovencev in le iz 5% Nemcev?!

Bodi ustrezno! Predvčeraj, not'ca naša, naperjena proti »Novicam«, je provzročila veliko zgledanje med našimi mestnimi čitatelji. Marsikdo njih je majal z glavo in ni hotel verjeti.

Da bo vsakemu dvomu konec, hočemo tu doslovno posneti oni odstavek članka v »Novicah«, ki je ogorčil nas. Ta odstavek slove:

»Hrvatje so se postavili na stališče, da mora Zagreb biti tudi za Slovence kulturno središče. Vsaki človek mora uvideti, da je to v sedanjih razmerah in ne glede na to, da Zagreb še nima nobenih pogojev za to, nemogoče, ker temu državnopravno ločitev stavlja skoro nepremagljive ovire. Tudi ko bi bili v Zagrebu dani vsi pogoji, ni misliti, da prizna vlada popolno reciprociteto. Ali naj mi Slovenci ostanemo brez kulturnega središča, dokler ne doseže državno-pravno jedinstvo. In to jedinstvo se še dolgo ne bo doseglo. Kdo pa prav za prav deluje na Hrvatskem za to jedinstvo? Kamor pogledamo, vidimo, da je vse v rokah Madjarov in da dobiva madjarstvo vedno več moči. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah so zastopniki državnopravnega jedinstva Slovencev in Hrvatov sramotno pogoreli. V ogerski delegaciji se še noben Hrvat ni oglašil, ne za to združenje, ne za združenje Bosne s Hrvatsko, mej tem ko so slovenski delegatje to idejo zvesto zastopali tudi tedaj, ko dalmatinskim narodnjakom to niti všeč ni bilo.

Hrvatje izgubljajo celo na Hrvatskem vedno več tal. Slavonija se vedno bolj germanizira in madjarizira. Zagreb je še danes desetkrat bolj nemški kakor Ljubljana in ni tam videti pravnih napredka, a da nima Hrvatska prav nič volje, kaj storiti za civilizirane Hrvate, to svedoči Istra, za katero se nič ne stori. Slovenci se moramo pehlati za hrvatsko v Istri. Iz našega mesa je bila — če se smemo tako izraziti — izrezana hrvatska gimnazija v Pazinu, slovenski poslanci se morajo pehlati za istrske Hrvate, ki še Laginjevega mandata niso znali ohraniti, zatirane tržške Slovence se je upreglo, da hodijo v boj za Hrvate v Istri, dočim dalmatinski bratje zanje ničesar absolutno ničesar nespore.

Nič za to. Led je vendar, če ne razbit, pa vsaj nekoliko raztočen in zdaj je treba delati naprej. Naši poslanci pa bodi postopanje Poljakov in Hrvatov vsvarilo, da ne bodo več tiške delali »priateljeme«, ki nas sicer fruktificirajo, kodermorejo, pa so tudi pripravljani, nas vsak čas na cedilu pustiti.

Tako pišejo »Novice«. Čitatelji nam priporočajo, da v takem tonu ne piše o rodnem bratu oni, ki svari, graja in opominja z dobrim namenom, ampak le oni, čegar pero vodi aminoroznost, ki mrzi, in ki hoče — zlo!

Volaričeve skladbe. Prejeli smo in objavljamo: V veselje in zadovoljenje mi je, da je moj glas v Vašem cenjenem listu našel odmeva v plemenitih sreih naših rodoljubov in rodoljubkinj. Ker pa sem zagrešila s tem, da v svojem dopisu nisem označila bivališča gospe udove po pok. skladatelju Volariču, hitim, da danes popravim svojo zamudo. Gospa Franja udova Volarič biva v Gorici, Via Signori št. 7, II. n. Skladeb je desetero in stanejo skupaj 3 krone.

Hvaležna sem Vam, gospod urednik, da se zanimate za sirote pokojnega glasbenika našega, idealnega Volariča. Hvaležna Vam bo tudi gospa udova, kajti s tem, ako Slovenci pokupijo njegove skladbe, bo pripomagneno za vzgojo otrok pokojnega skladatelja. Vsem onim, ki na tak način pokažejo hvaležnost svojo do pok. Volariča, bodi že v naprej izrečena najpriskrenejša zahvala! Vaša Zmagoslava.

Mednarodna ribarska razstava na Dunaju. Odbor za prireditev mednarodne razstave v bodočem letu na Schwarzenbergovem vrtu na Dunaju je izdal obširen propekt, katerega so sestavili ugledni strokovnjaki. Razun z mnogoštevilnimi dohajajočimi vprašanji in prijavi imel bo odbor mnogo posla posebej z razdeljevanjem prostora. Sam Trst zahteva n. pr. 300 kvadratnih metrov prostora za svojo obsežno razstavo živečih morskih rib. Te ribe bodo prihajale vsaki dan iz Trsta na Dunaj v posebnih posodah, polnih morske vode in se bodo pripravljale v posebni kuhinji ter prodajale običajno. Isto hoče napraviti tudi nemško ribarstvo iz severa in zahteva v ta namen še večji prostor. Da se pa udeležitev na razstavi omogoči tudi manjšim zastopnikom ribarstva, je odbor prijave pristojbine in

najemščine za prostore v akvarijumu znižal na minimum, tako, da bo najemnina odgovarjala fiktivni vrednosti prostora. Odbor računa na najmanj 600 akvarijev. Radi tega se v svrhu razstave uporabi ves Schwarzenbergov vrt.

Pisarna mejnarodne ribarske razstave se nahaja na Dunaju, I. okraj, Herrengasse št. 13.

Drobne vesti. Tatvina. 22-letnemu oglasu Josipu Kotrezniku, stanujočemu pri sv. Jakobu, so nepoznani pošteni na ulici Barriera vecchia ukradli uro iz žepa, vredno 20 K.

— Minolo noč so tudi nepoznani zlikovci vkradli Juriju Markoviču, stanujočemu v ulici Cecilia, 2 novi obleki in več dragocenosti, v vrednosti 120 kron. Tatvina je navedena na policijo.

— Delavcu Ivanu Venier, stanujočemu v ulici di Rena, so nepoznani tatje vkradli v svobodni luki obleko in več kron.

Ponesrečena tatvina. Zakonska B. in Marija Antič sta ovdela na inšpektoratu v Škledju, da je nepoznan gost vdrl v njiju stanovanje in je hotel odnesti razne stvari, ali v tem je prišel njiju sestanovelec Pontoni, ki je tatu zaplil v beg.

Zgubljeno najdeno. G. Alojzij Rebulja je izročil včeraj na policijo listino s 62 kronami, katero je našel v neki prodajalnici na Proseku.

Odpeljal jo je! Delavec Ignacij H. je naznanil pred dnevi na policijo, da je njega hči pobegnila z 31-letnim kovačem Ivanom D. z Ogerskega.

Policija se je za to stvar dobro pobrigala in za par dni se jej je posrečilo uloviti begunco. Ivana D. so pripeljali pred policijskega uradnika in tje sta prišla tudi oče in hči, ki je med tem časom že prišla domov. Oče deklce je dolžil Ivana, da je njega dobro hčer nasilno odpeljal. To pa je hči odločno zanikala in je izjavila pred uradnikom, da je svojevolično bežala z ljubčekom. Začuvši take besede, se je oče spustil skoro v jok zbog žalosti in sramote. No, dobri Madjar je starega moža kmalo potolažil s tem, da je deklce pred uradnikom in slovesno obljubil zakon. Tako so bili potolaženi vsi. — Včeraj zjutraj pa so se vsi trije, ne izvemši očeta, odpeljali na Ogersko...

Dražbe premičnin. V petek dne 20. decembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ob 12. uri: ulica Dodici Moreri (pri dvanajstih murvah) 6, glasovir; ob 11. uri: Barkovlje 271, hišna oprava; ob 12. uri: trg Piazza Piccola 2, ročni izdelki; ob 11. uri: Korzo 5, hišna oprava; ob 10. uri in pol: ulica S. Sebastiano 1, mizarska oprema; Korzo 18, optema v zalogi in fotografski stroji; ob 10. uri: ulica S. Spiridione 1, železna blagajna: Verdela 304, hišna oprava; ob 11. uri in pol: ulica Giulia 45, fotografski stroj; ob 11. uri: ulica Giulia 1, zrcala; ob 1. uri pop.: ulica delle Aequie 11, železna blagajna; ob 12. uri: Škorklja 128, hišna oprava; ob 2. uri pop.: ulica Sanita 7, tiskarski stroj; ob 10. uri: ulica Nuova 39, pohištvo, oprema v zalogi in tehnične; ulica della Fabbrica 6, kamenite stopnice; ob 11. uri: ulica Aequedotto 11, stolice; ob 11. uri in pol: ulica Farneto 14, voziček, kolo na vretenju; ob 10. in pol: ulica Cassa di Risparmio 6, knjige; ob 10. uri: ulica Ghega 3, krčmarska oprema; ob 12. uri: Sv. M. M. Zg. 275, presih; ob 10. uri: ul. del Lloyd 12, hišna oprava; ob 10. uri in pol: ulica Barriera vecchia št. 4, hišna oprava; ob 12. uri: ulica Aless. Volta zadaj za št. 5, hišna oprava; ob 1. uri pop.: ul. del Boscio 12 in ulica Barriera Vecchia 12, oprema v zalogi in pohištvo; ob 2. uri pop. ulica del Ronco 9, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 10.1 ob 2. uri popoldne 13.0. — C. — Tiskomer ob 7. uri zjutraj 754.1 — Danes plima ob 3.52 predp. in ob 4.51 pop.; oseka ob 11.19 predpoludne in ob 10.47 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Razpis učiteljskih služb. V tolminskem političnem okraju so razpisane sledeče službe: 1. Definitivnega nadučitelja-voditelja dvorazrednice pri sv. Luciji. 2. Definitivnega nadučitelja-voditelja dvorazrednice v Podmeleu. 3. Definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice v Idriškem. 4. Definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice v Nem-

škemrutu. 5. Definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Ponikvah. 6. Definitivnega učitelja podružnice Reka-Police. 7. Definitivnega učitelja podr. v Čadreg-Zadlagu. 8. Definitivnega učitelja podružnice na Ljubinju. 9. Definitivnega učitelja dvorazrednice v Volčah. Prošnje pošlje naj se predpisanim potom e. kr. okr. šolskemu svetu tekom 4 tednov od dneva razpisa naprej.

Vesti iz Kranjske.

* V Ameriko se je odpeljalo predvčerajšnjim z južnega kolodvora v Ljubljani 27 oseb. Dva fanta, ki sta jo tudi hotela popihati tja čez Ocean, je policija prišla in zaustavila, da ju posvari popred na neko malo dolžnost, ki jo imata spolniti do vojaške oblasti. Torej za sedaj ni bilo nič z Ameriko in sta jo morala kreniti v malce bližje kraje tam nekje na — Žabjeku.

Vesti iz Štajerske.

— Nemško žensko učiteljske na Spodnjem Štajerskem bi hoteli imeti nemški nestrpnosti. Tako so sklenili že na shodu zaupnikov dne 5. okt. Sedaj pa razpošilja vodstvo nemškega društva v Mariboru peticojnim občinam, ki se mu zde dovolj »zaupne«, da jo podpišejo in odpošljejo deželnemu zboru. »Südsteier. Presse« pripominja k temu: Ni zadosti, da se že v vsakem zgornjestažerskem nemškem gnezdu na stroške dežele ustanovljajo nemške srednje šole, za katere morajo vsaj tretjino Slovenci plačevati: sedaj hočejo zopet ustanoviti čisto brezpotreben zavod za varovanje svojega »nemškega značaja«, za katerega bodo morali zopet Slovenci plačevati vsaj tretjino! Vse v imenu svobode in — enake pravice! — Župno cerkev na Teharjih hočejo podreti, »centralna komisija za umetnost in zgodovinske spomenike« pa je izrekla, da je ta cerkev umetniško-zgodovinske vrednosti. Konservator omenjenega društva se je vsled tega izrekel zoper podiranje, pač pa naj bi se cerkev razširila. Zlasti kapela sv. Lucije se nikakor ne sme odstraniti. — 1.100.000 K posojila hoče najeti občinski zastop Mariborški.

Razne vesti.

Palača kitajske cesarice zgorela. List »Standard« je donesel te dni vest, da je neko tajno društvo dne 20. novembra, na imeadnan kitajske cesarice, zanetilo požar v palači Kajfsonyfu. Požar se je razširil in uničil več drugih hiš.

Potres v Zagrebu. Predvčerajšnjim, ob 3. uri in 13 minut popoldne je bil v Zagrebu precej močan potres, ki je povzročil po vsem mestu velik strah. Slišalo se je — kakor posnemljemo iz zagrebških listov — močno podzemeljsko gromenje. Tu pa tam je poškodovan kak dimnik, stene, posebno starih hiš, so tu pa tam popokale in v več stanovanjih je padel omet s stropa. Predmeti na stanovanjih, ki niso bili pričvrščeni, so marsikje popadali na tla. Več žensk je na ulicah padlo v nezavest, a človeške žrtve, vsaj kolikor je do sedaj znano, ni potres povzročil nobene. Kdor je mogel, je bežal na plano. Listi trdijo, da je bil potres tako močan, kakor oni strahoviti potres, ki je bil v Zagrebu l. 1880. samo da je bil ta potres, na srečo, mnogo krajši in ni povzročil znatnih škod. V nekoliko minutah potem je bilo življenje po ulicah kakor navadno in v gledališču je bila zvečer predstava kakor po navadi.

Loterijske številke, izžrebane dne 18. decembra:

Lvov	49	59	81	25	53
Praga	32	7	59	38	71

40.000 kron znaša glavni dobiček loterije za ogrevalne sobe. Opozorjamo cenjene čitatelje, da se bo vršilo srečkanje neprekleno dne 16. januarja 1902.

Brzljavna poročila.

Besnilo na Angležkem. BIRMINGHAM 18. (B.) Burom prijazni člen parlamenta, Georges, je skušal včeraj na nekem liberalnem shodu govoriti; sovražni mu poslušalci pa so skušali naskočiti podij, kar pa jim je policija preprečila. Velika množica, ki je bila zbrana izven dvorane, je pobila vse šipe in je vsprejela resolucijo vladi v prilog. Georges so preoblečenega kakor policijista spravili na varen

kraj. Redarji so s palicami nastopali proti množici. Jedna oseba je bila ubita in več ranjenih; 30 oseb je bilo aretiranih.

Nemški dijaki proti Poljakom. BEROLIN 19. (B.) Sinoči je bilo v Tonhalle veliko dijaško zborovanje, sklicano od starih členov društva nemških dijakov. Zborovanje je bilo sklicano v protest proti najnovejšim pojavom poljskih dijakov na berlinski univerzi. Po podanem sporočilu in in ko je govorilo več govornikov, sti bili ob živahni pohvali vsprejeti dve resoluciji, katerih prva nujno prosi poljske dijake naj odnehajo od želje, da bi na akademskih tleh uveljavljali svoje Nemeem sovražno mišljenje; druga resolucija pa prosi ministra za bogošastje, naj ukrene potrebno, da inozemci ne bodo ovirali študija.

Dogodki v Kitaju. PEKING 18. (B.) Reuterjeva pisarna javlja, da še ni nič odločenega za vspostavo kitajske vlade v Tjenčinu, ki je še vedno pod provizorično evropsko vlado.

PEKING 18. (B.) Kitajski dvor nadaljuje svoje potovanje v Pekingu in je včeraj zvečer, računeno iz Poatingfu, prepotoval 130 Li.

Kriza v Bolgariji. SREDEC 19. (B.) Demisija ministerstva do sedaj ni bila vsprejeta. Sodijo, da ministerstvo ostane na oblasti.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
T R S T
TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročila tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIKI ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na na obrod ali železnico franko

Prva tržaška tovarna
za posrebrnjevanje ogledal
Via Farneto št. 10 (vhod Via Gelsi).
Telefon št. 941.
Tovarna za ogledalne šipe vseh velikosti, popravljanje pokvarjenih ogledal ter zboljšanje po zelo ugodnih cenah.

PASTIGL PROTI PRENOSU
kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd.
zahtevajte vedno
Prendinijeve paštilje
Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.
Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.
Skatljica stane 60 stotink.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarov v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prvo primorsko podjetje za
razpošiljanje in prevažanje pohištva
Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje
pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na
najboljši način in po zmernih cenah. Nakla-
danje in prevažanje pohištva po železnici in
morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor
tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici
s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše
konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-
bojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in
kamor si budi.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se
VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRJE
in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi
zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo
zaveza za kemično analizo, ovisno od c. kr.
svetovnega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode
in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137.
To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-
sterstvo radi pregleda kvarjanja vina, ki stavlja v
resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je
gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego
da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vesti
dejati bolnikom in konvalescentom, ker analitični
zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki
so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo
imeti najkvalitetnejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34 .
Prvo vino iz VISA	34 .
Vino Opello	38 .
Belo vino iz VISA	40 .

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Bratje Buj iz Splita,
ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Anton Breščak v Gorici, Gospodsk
ulica št. 14 in ulica
Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh
slogov za vsak stan od najboljše izdelke. V
zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime
dizastno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obrok.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“
Fran Benčiča v Trstu
ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obnavlja vsake vrste
lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago
kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu-
in inozemskih tovarov. Izvršuje točno vsako naročbo
po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se do-
gotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože
v vseh barvah.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se uza-
nanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina:
refošk črn po 28 novč., bela rebula iz Brd po 28
novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa
po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v
naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih
vdobi ponarejeni vdobi 100 gld. nagrade.

Pekarna in sladčičarna

Jakob Jellen
v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat
na dan svež kruh in velik izbor sladčic. Sprejema v
pečivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Za-
loga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Skladišče vina

ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v
sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na
debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in
konkurenčnih cenah.

Ivan Angeli

ulica Canale 5
zraven cerkve sv. Antona novega

je edini tovarnar čopičev vseh
vrst in ščetk, nabavljajoč se na
tržaškem trgu ter zamore konku-
rirati z vsakomur.

VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali
korenk tudi malb. Angleške ščetke za čiščenje
obuval, neprehodljivi ameriški glavniki,
angleške ščetke za zobovje čistiti, specialitete
za parfumerstvo angleškega in domačega
izdelka vse po jako znižanih cenah.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste
iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla;
velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene
pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo al
druge zlobo.



Vašcni v sv. Križu, okolice tržaške, naznanjajo s tem pre-
žalostno vest, da je njihov dobri dušni pastir, veleč. gospod

Ivan Grubiša

sinoči ob 11½ uri, po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti za
umirajoče in udan v božjo voljo Bogu izročil svojo dušo.

Pogreb zemskih ostankov nepozabnega nam pokojnika bo v
soboto predpoludne ob 10. uri in se sv. maša.

Blagi pokojnik bodi priporočen v spomin in pobožno molitev.
Njegove ovčice hočejo moliti za mir in pokoj duše njegove.

V sv. Križu, dne 19. decembra 1901.

Žrebanje nepreklicno

16. januarja 1902.

Loterija za ogrevalne sobe

glavni dobitnik 40.000 kron

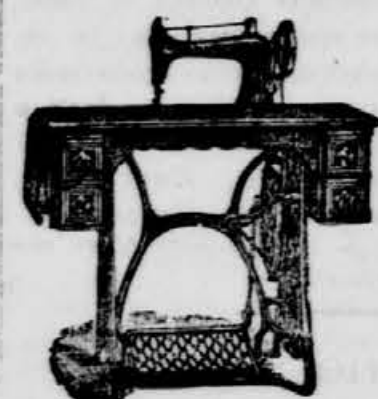
vrednosti.

Srečke
po 1 krono.

priporočajo:

Josip Bolaffio, Mandl & Co. Mercurio
Triestino, Ig. Neumann, Henrik Schiff-
mann, Josip Zoldan.

Najkoristnejša božična darila!



Pariz 1900
„Grand Prix“
Največe odlikovanje

Originalni Singerjevi šivalni stroji so najpopolnejši v konstrukciji in izvršenju.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so neobhodno potrebni za domačo rabo in obrt.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniškem prometu.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so nedosežni v šivanju in trpežnosti.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so najprilicnejši za moderno umeteljno vezenje.

Brezplačni poučni tečaji v vseh domačih šivalnih delih kakor tudi v modernem umetelnem vezenju.

Zaloga svil za pletenje v velikem barvinem izboru. Elektromotori za posamične šivalne
stroje za domačo rabo.

Singer Co. delniško društvo šivalnih strojev.

TRST — Corso, Palazzo Salem — TRST



na milijone dam

rabi „Feolin“. Vprašajte Vašega zdravnika, ako ni
„Feolin“ najboljši kozmetik za kožo, lasi in zobe. Naj-
grši obraz in najostudnejše roke zadobe takoj aristo-
kratično finost in obliko z rabo „Feolina“. „Feolin“
je angleško milo sestavljeno iz 42 žlahtnih in svežih
zelišč. Jamčimo da se s porabo „Feolina“ popolnoma
odpravijo gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rude-
čice na nosu itd. „Feolin“ je najboljšo sredstvo za
čiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasij, zabranjenje
iste proti odpadanju, plešam in boleznim v glavi.
„Feolin“ je tudi najnaravnejše in najboljšo sredstvo
za čiščenje zob. Kdor redito rabi „Feolin“ mesto
mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako
bi „Feolin“ ne imel popolnega uspeha. Cena komada
1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov
7 K. Poštnina za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st.
Povzete 60 st. več. Glavna zaloga M. Feith,
Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38. I nadstr

Ste li gluhi??

Vsaka vrst gluhosti in slabega sluha
se ozdravi z našo novo iznajdbo. Samo glu-
horojeni so neozdravljivi. Šumenje v ušesih,
preneha takoj. Opisati Vaš slučaj. Preisko-
vanja in navodila brezplačna. Vsaki se za-
more z malimi troški doma sam ozdraviti.

Internationalni zavod za zdravljenje ušes.
596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

KARLO PERTOT

kamnosek

nasproti pokopališču pri Sv. Ani.

Izdeluje iz istrskega in kraškega kamnja vsa
kovrstna najnavadnejše do najfinejše izdelke.

Priporoča se slavni občinstvu za vsa-
kovrstne napisne plošče in nagrobne spo-
menike.

Sprejema naročbe za stavbinske in druga v to
stroko spadajoča dela.

Vsaka naročba se izvrši točno in
po ugodnih cenah.

„Andemo de Franz“

krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska	liter po 36 kr.
Črna istrska	36 .
Istrski refošk	48 .

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gor-
kimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov
naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr.,
črna istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem
vinod 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Teodor Slabanja

srebrar

v Gorici, ulica Morelli št. 2,

priporoča prečast. duhovščini za izdelo-
vanje cerkvenih posod in orodja. Pri-
pravo cerkvenega orodja olajšuje
revnim cerkvam s tem da daje tudi
na obroke. Obroke si pa preč. p. n.
sgopod naročevalec sam lahko določi.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije

Sprejema vse v to stroko spadajoče
poprave, toliko za cerkve kolikor za
zasebnike. Velika in izbrana zaloga
latev za okvirje in drugih predmetov
po zelo nizkih cenah.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst.

Kožnar in izdelovalec kap
Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za ci-
vilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in
skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke
za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slo-
venskemu občinstvu svoji zalogi obuvala
za gospe, gospode in otroke, ki se na-
hajati v ulici Riborgo št. 25 in v
Škednju (Ščedna) št. 388 (na glavni
cesti). Sprejema naročbe po meri in za-
popravljanje.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevljarski mojster.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZALOGA DALMATINSKIH VIN
iz lastnih kletij
in

ISTRSKI TERAN,

ki se topla priporoča družinam, gosp. krčmar-
jem in restavracijam.

Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih
aparatur.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.
(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati
modre, umetne roke in noge, berglje, erna-
nični pasovi, elastični pasovi in nogovice,
suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati
za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurška zdravljenja, angleški
predmeti od gumijske in nepremočljivi snovi.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Proti malokrvnosti, za rekon-
valescente in v obče za vse šibke
osebe kakor tudi blede deklice
se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih
potrebni količin železa in delujočih
prvih kinina.

Steklenice po kron 1.20, 2.— in 3.60.

Vdobja se samo v

LEKARNI RAVASINI
v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.
Poštne pošiljave s povzetjem.

V najem se odda

hiša in krčma z velikim hlevom, ležeča v
Lokvi ob skladosnej cesti, eventualno neko-
liko zemljišča. Več se poizve pri uprav-
l. Edinosti.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX